

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 294/2010-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. augusta 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. B. F., K., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Č., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. P. Č., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo V 5/2009 z 5. novembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. B. F. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. februára 2010 doručená sťažnosť Ing. B. F., K., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou Č., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. P. Č., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tdo V 5/2009 z 5. novembra 2009.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 T 12/2005 z 24. januára 2008 bol sťažovateľ uznaný za vinného z trestného činu podvodu sčasti formou pokusu podľa § 8 ods. 1 a § 250 ods. 1 a 4 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný zákon“) a z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

«1) dňa 15. apríla 1999 vo F. prevzal od J. P. ako zástupcu firmy R. P., B., 250 000 Kč a 4. mája 1999 v B. od tej istej osoby 150 000 Kč ako zálohovú platbu na základe uzatvorenej medzinárodnej zmluvy medzi jeho firmou Ing. B. F. – S. – B. K. a firmou R. P., B., ktorej sa zaviazal v roku 1999 dodať 1 040 t primárneho hliníka A7/99,7 %, pričom predložil sfalšované doklady o vlastníctve, uskladnení a certifikácii hliníka v colnom sklade A., s. r. o., P., avšak hliník doposiaľ nedodal ani peniaze napriek urgenciám nevrátil, čím spôsobil firme R. P., B., škodu vo výške 475 500 Sk;

2) dňa 1. júla 1999 v B. prevzal od zástupkyne firmy D., s. r. o., B., D. T. 200 000 Sk ako zálohu na budúci obchodný kontrakt podľa kúpnopredajnej zmluvy z 12. mája 1999 medzi jeho firmou Ing. B. F. – S. – B. K. a firmou D., s. r. o., B., v ktorej sa zaviazal do konca roka 1999 dodať 3 500 t primárneho hliníka A7/99,7 %, pričom predložil sfalšované doklady o vlastníctve, uskladnení a certifikácii hliníka v colnom sklade A., s. r. o., P., avšak hliník dosiaľ nedodal a z poskytnutej zálohy na základe opakovaných urgencií dosiaľ vrátil 85 000 Sk, čím spôsobil firme D., s. r. o., B., škodu vo výške 115 000 Sk;

3) dňa 7. júla 1999 v K. prevzal na základe predfaktúry č. 0707/99 od firmy S., a. s., Ž., bankovým prevodom na svoj účet... 262 554 USD na základe kúpnopredajnej zmluvy č. PCM zo 6. júla 1999 medzi jeho firmou Ing. B. F. – S. – B. K. a S., a. s., Ž., v ktorej sa zaviazal do konca júla 1999 dodať 261,560 MT primárneho hliníka A5, pričom predložil sfalšované doklady o vlastníctve, uskladnení a certifikácii hliníka v colnom sklade A., s. r. o., P., avšak dodal len 140 530 MT hliníka A5 v hodnote 201 520 USD a ďalší hliník

doposiaľ nedodal, ani nevrátil peniaze, čím spôsobil S., a. s., Ž., škodu vo výške 2 696 664 Sk;

4) dňa 9. augusta 1999 v P. uzavrel za svoju firmu Ing. B. F. – S. – B. K. a firmou S., s. r. o., S., kontrakt č. 990806/1-A1 o dodaní 261 t hliníka A5 a 11. augusta 1999 zmluvy o postúpení práv a povinností na firmu K., a. s., P., pričom predložil sfaľšované doklady o vlastníctve, uskladnení a certifikácii hliníka v colnom sklade A., s. r. o., P., a na základe tohto kontraktu uplatnil u kupujúcej firmy K., a. s., P., predfaktúrou č. 16/08/99/1 zo dňa 16. augusta 1999 vyplatenie 357 630 USD a faktúrou č. 30/08/99/1 z 30. augusta 1999 vyplatenie 359 333 USD, ktoré mu však neboli vyplatené a hliník nedodal, pričom nepravdivo deklaroval uvoľnenie hliníka z colného skladu A., s. r. o., P., a v prípade uhradenia faktúry by bol firme K., a. s., P., spôsobil škodu podľa kurzového prepočtu vo výške 15 213 441 Sk;

5) dňa 3. októbra 1999 v B. vo firme I., s. r. o., Export - Import podpísal s Ing. J. B. zmluvu o pôžičke 95 000 USD, ktoré prevzal toho istého dňa s dobou platnosti do 30. novembra 1999, hoci si bol vedomý toho, že túto sumu nevráti, pričom predložil pred uzavretím zmluvy sfaľšovanú „smlouvu o pújce“ na 15 000 000 USD z 23. septembra 1999, podľa ktorej bol povinný zaplatiť veriteľovi spoločnosti P., L. poplatok 120 000 USD, doposiaľ z tejto sumy po viacerých urgenciách vrátil len 60 000 Sk, čím spôsobil Ing. J. B. škodu vo výške 3 789 685 Sk.».

Sťažovateľovi bol podľa § 250 ods. 5 a § 35 ods. 2 Trestného zákona uložený súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní sedem rokov. Podľa § 39a ods. 3 Trestného zákona bol sťažovateľ na výkon uloženého trestu zaradený do II. (druhej) nápravno-výchovnej skupiny. Podľa § 49 ods. 1 Trestného zákona krajský súd uložil sťažovateľovi aj trest zákazu činnosti vykonávať podnikateľskú činnosť na dobu troch rokov. Krajský súd súčasne zrušil aj „výrok o treste Trestného rozkazu Okresného súdu Košice z 29. januára 2003, sp. zn. 7 T 6/2003“, ktorým bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody v trvaní päť mesiacov, výkon ktorého mu bol podmienene odložený na skúšobnú dobu jedného roka, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad.

Napokon krajský súd rozhodol o nárokoch poškodených v rámci adhézneho konania.

O odvolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 To 12/2008 z 5. marca 2009 tak, že podľa § 258 ods. 1 písm. d) a e) Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný poriadok“) napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a na podklade § 259 ods. 3 Trestného poriadku uznal sťažovateľa za vinného z pokračovacieho trestného činu podvodu, sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 a § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona.

Za to mu podľa § 250 ods. 5 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody v trvaní päť rokov, na výkon ktorého ho podľa § 39a ods. 3 Trestného zákona zaradil do I. (prvej) nápravno výchovnej skupiny.

Podľa § 49 ods. 1 Trestného zákona odvolací súd uložil sťažovateľovi aj trest zákazu činnosti vykonávať podnikateľskú činnosť na dobu troch rokov.

Podľa § 228 ods. 1 Trestného poriadku odvolací súd zaviazal sťažovateľa nahradiť poškodeným spôsobenú škodu, a to R. P. v sume 475 500 Sk, Ing. D. H. v sume 115 000 Sk, Ing. J. B. v sume 3 789 685 Sk. Podľa § 229 ods. 2 Trestného poriadku bol poškodený Ing. J. B. so zvyškom nároku na náhradu škody odkázaný na konanie o veciach občianskoprávných.

Proti rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorým podobne ako v podanom odvolaní namietal, že *„tento trpí vadou neústavnosti, lebo je v rozpore s citovanými ustanoveniami čl. 17 ods. 2 veta druhá a čl. 152 ods. 4 ústavy, nakoľko doktrinálny a súdny výklad skutkovej podstaty trestného činu podvodu odlišuje od podvodu neschopnosť dodržať zmluvný záväzok a trestanie takéhoto konania trestom odňatia slobody je v rozpore s čl. 17 ods. 2 veta druhá ústavy, lebo týmto článkom ústavy sa zabezpečuje ochrana osobnej slobody dvomi ústavnými normami pričom druhá upravená a definovaná v druhej vete čl. 17 ods. 2 ústavy zaručuje ochranu s povahou lex specialis*

a týka sa ochrany pred obmedzením osobnej slobody z dôvodu neschopnosti dodržať zmluvný záväzok.“.

Namietanú neústavnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu sťažovateľ odvodzoval *„od nezákonnosti spočívajúcej v nejasnosti a neúplnosti skutkových zistení, z nedostatočného a zlého hodnotenia dôkazov v procese ktorého nevzal do úvahy všetky okolnosti významné pre rozhodnutie, ako i z pochybnosti o správnosti skutkových zistení, na objasnenie ktorých treba vykonávať ďalšie dôkazy“.*

Najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 1 Tdo V 5/2009 z 5. novembra 2009 dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 odmietol, *„pretože neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.“.*

Podľa sťažovateľa *„takto vydané uznesenie najvyšší súd odôvodnil argumentáciou, podľa ktorej sťažovateľ dovolaním namietal, že napadnutý rozsudok trpí vadami nejasnosti a neúplnosti skutkových zistení, z dôvodu ktorých je rozsudok najvyššieho súdu založený na nesprávnom právnom posúdení zistených skutkov. V dôvodoch dovolania vyjadril nesúhlas s hodnotením dôkazov odvolacím súdom. Neoprel sa teda v dovolaní o právne námietky, ale mal výlučne skutkové výhrady a výhrady voči postupu súdu pri hodnotení dôkazov. Keďže tieto dovolacie námietky sťažovateľa vecne nezodpovedajú zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., najvyšší súd ako dovolací súd na ne nemohol prihliadať.“.*

Podľa názoru sťažovateľa *„v predmetnom súdnom konaní došlo k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces podľa článku 46 ods. 1 ústavy a článku 6 ods. 1 dohovoru, pretože najvyšší súd ako súd dovolací svojím konaním a rozhodnutím mu ako sťažovateľovi odoprel poskytnúť právnu ochranu v rámci dovolacieho konania v dôsledku ústavne nekonformnej interpretácie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., následkom čoho mu neposkytol ochranu základných práv podľa vyššie citovaných ustanovení ústavy a dohovoru.“.*

Vydané rozhodnutie o odmietnutí dovolania najvyšší súd oprel o záver, že podané dovolanie sa neopiera o právne námietky, ale výlučne o skutkové výhrady a výhrady voči postupu súdu pri hodnotení dôkazov a pretože takéto námietky vecne nezodpovedajú zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., v dôsledku nesplnenia podmienok dovolania takto podané dovolanie zamietol.“.

Sťažovateľ nesúhlasí s takýmto záverom najvyššieho súdu, „lebo najvyšší súd len čiastočne, skresľujúco a bez kontextu podaného dovolania zoberal do úvahy pri rozhodovaní o podanom dovolaní podpornú argumentáciu sťažovateľa o správnosti a úplnosti zistených skutkov, ktoré mu v podanom dovolaní slúžili na argumentáciu o ich nesprávnom právnom posúdení.

Za situácie, keď sťažovateľ pred Krajským súdom v Banskej Bystrici ako prvostupňovým súdom, najvyšším súdom ako odvolacím súdom a najvyšším súdom ako dovolacím súdom namietal objekt a objektívnu stránku trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. a to argumentáciou s poukazom na ustanovenia čl. 17 ods. 2 veta druhá a čl. 152 ods. 4 ústavy, nešlo len o námietku smerujúcu voči skutkovým zisteniam, ale predovšetkým o námietku voči právnomu posúdeniu skutku v bodoch 1 - 5 popísaného vo výroku o vine v rozsudku, nakoľko doktrinálny a súdny výklad skutkovej podstaty trestného činu podvodu odlišuje od podvodu neschopnosť dodržať zmluvný záväzok, ktorej trestanie trestom odňatia slobody by bolo v rozpore s čl. 17 ods. 2 veta druhá ústavy, nakoľko vyššie citovaným článkom ústavy sa zabezpečuje ochrana osobnej slobody dvomi ústavnými normami, pričom podľa druhej normy určenej v druhej vete sa zaručuje ochrana s povahou lex specialis a týka sa iba ochrany pred obmedzením osobnej slobody z dôvodu neschopnosti dodržať zmluvný záväzok.“.

V súvislosti s uvedeným sťažovateľ namieta, že:

„Prvostupňový súd v Banskej Bystrici, najvyšší súd ako odvolací súd ale ani najvyšší súd ako dovolací súd sa vôbec nevysporiadali s tak vážnymi tvrdeniami poškodených, ktorými potvrdili, že oni boli zmluvnými stranami, ktoré sťažovateľa kontaktovali, že oni boli zmluvnými stranami ktoré sťažovateľovi predkladali oferty kúpnych zmlúv, obsahom ktorých boli aj dohody o výške dohodnutej ceny hliníka, spôsobe jej platby ako i dohody

o zmluvných pokutách, zálohách a nákladoch, ktoré sa v prípade porušenia zmluvných podmienok stali vo vzťahu k sťažovateľovi ako druhej zmluvnej strane lege artis paušalizovanými náhradami jemu spôsobených škôd.

Prvostupňový súd v Banskej Bystrici, najvyšší súd ako odvolací súd ale ani najvyšší súd ako dovolací súd bez adekvátneho objektívneho vyhodnotenia postojov poškodených v procese neplnenia si svojich záväzkov vyplývajúcich z podpísaných zmlúv, si nekriticky osvojili len ich tvrdenia, že už zaplatením záloh malo dôjsť k dodávke tovaru a keďže zo strany sťažovateľa dodaný nebol, zmluvne dohodnuté zálohy ktoré od nich prijal a si ponechal v zmysle podpísaných zmlúv ako paušalizovanú náhradu jemu spôsobených škôd, sú podvodným konaním.

Prvostupňový súd v Banskej Bystrici, najvyšší súd ako odvolací súd ale ani najvyšší súd ako dovolací súd výrokovú časť v bodoch 1 až 4 rozsudku odôvodnili len tými časťami výpovedí vypočutých svedkov - poškodených, v ktorých sa konštatuje a absolutizuje tá fáza uzavretej zmluvy, na základe ktorej sťažovateľ prevzal dohodnutú zálohu a tovar nedodal, avšak účelovo sa vyhli tým častiam výpovedí svedkov - poškodených, v ktorých nevedeli zdôvodniť nesplnenie ďalšej dohodnutej podmienky zmluvy - nezaplatenie zvyšnej časti dohodnutej kúpnej ceny hliníka, na základe ktorej im mal byť tento dodaný z colného skladu v P.“

Sťažovateľ preto dospel k záveru, že:

„Ignorovanie vyššie namietaných závažných skutkových zistení, nesprávna interpretácia a aplikácia takto nedostatočne zisteného skutkového stavu pod ustanovenie § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., nevysporiadanie sa s hmotno-právnym ustanovením čl. 17 ods. 2 ústavy na zistený skutkový stav malo za následok, že súdy rozhodujúce vo veci porušili princíp nezávislosti rozhodovania všeobecných súdov uskutočňujúci sa v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotno-právnom rámci. Procesno-právny rámec pritom predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 a nasledujúce ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na riadny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 163 a nasledujúce a § 176

a nasledujúce Tr. por.). Rovnako má právo každý, aby sa jeho vec verejne prerokovala, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom a aby mal účinné právne prostriedky nápravy (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 13 dohovoru).“

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky právoplatným Uznesením sp. zn.: 1 Tdo V 5/2009 zo dňa 05. novembra 2009, porušil základné práva Ing. B. F. podľa čl. 17 ods. 2, podľa čl. 46 ods. 1 a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 5 To 12/2008 z 05. marca 2009 a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby Ing. B. F. prepustil neodkladne z výkonu trestu odňatia slobody na slobodu.

4. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 303,25 € (slovom: tristotri euro a dvadsaťpäť eurocentov), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu Advokátskej kancelárie Č. s. r. o., so sídlom B., vedený v... do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu (rozhodnutia orgánu štátu) v rámci predbežného prerokovania veci vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 159/08).

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04). V súvislosti so svojím ústavným postavením ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre tiež zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (podobne II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Vzhľadom na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený ani povinný preskúmať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory

všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní iných než ústavných zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 20/03, IV. ÚS 252/04).

Ústavný súd zdôrazňuje, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nemožno interpretovať ako právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o porušení jeho základných práv.

Sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo V 5/2009 z 5. novembra 2009.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že jeho odsúdenie bolo založené na arbitrárnom výklade a aplikácii § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona. Najvyšší súd ako dovolací súd mu však podľa jeho tvrdenia odoprel právnu ochranu v rámci dovolacieho konania, a to v dôsledku ústavne nekonformnej interpretácie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006.

Najvyšší súd ako súd dovolací dovolanie sťažovateľa proti rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu odmietol. K tvrdeniu sťažovateľa o nesprávnom právnom posúdení dokazovaním zisteného skutku a nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia iného predpisu [dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok účinného od 1. januára 2006] v odôvodnení uznesenia sp. zn. 1 Tdo V 5/2009 z 5. novembra 2009 uviedol:

„Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávnych chýb taxatívne uvedených ako dovolacie dôvody v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až písm. l) Tr. por. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu inštanciu v sústave súdov, zameranú na preskúvanie všetkých rozhodnutí súdu druhého stupňa. Mimoriadny opravný prostriedok - dovolanie neslúži k revízii skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa. Ťažisko dokazovania je na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže doplniť, alebo meniť len odvolací súd. Dovolací súd nemôže posudzovať úplnosť skutkových zistení, nemôže bez ďalšieho sám prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože dôkazy v konaní

o dovolaní nemôže sám vykonávať. Namietané nesprávne skutkové zistenia, alebo nesúhlas s tým ako súd hodnotil vykonané dôkazy nemôžu zakladať dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Tento dôvod dovolania je daný len v prípade nesprávneho právneho posúdenia skutku, alebo v prípade iného nesprávneho posúdenia podľa hmotnoprávnych ustanovení. S poukazom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. sa nie je možné domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené, alebo iného hodnotenia vykonaného dokazovania než ako to urobili konajúce súdy. Tento dovolací dôvod pripúšťa len právne námietky vo vzťahu k zistenému skutkovému stavu. Rozsah preskúmacieho oprávnenia dovolacieho súdu je v zmysle vyššie citovaného ustanovenia Trestného poriadku obmedzený výlučne na právne posúdenie ustálených skutkových zistení. Hodnotenie, či boli skutky nesprávne právne posúdené, alebo či je rozhodnutie založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, je spravidla závislé na tom, ako boli skutky ustálené v skutkovej vete a či popis skutkov zodpovedná právnej kvalifikácii. To znamená, že v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. možno namietat výhradne právne pochybenia. Nemožno namietat skutkové vady, napr. nesprávne hodnotenie dôkazov, alebo neúplnosť vykonaného dokazovania.

Obvinený Ing. B. F. dovolaním namietal, že napadnutý rozsudok trpí vadami nejasnosti a neúplnosti skutkových zistení, a preto aj rozhodnutie súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení zistených skutkov. V dôvodoch dovolania vyjadril nesúhlas s hodnotením dôkazov odvolacím súdom. Neopiera sa teda v dovolaní o právne námietky, ale má výlučne skutkové výhrady a výhrady voči postupu súdu pri hodnotení dôkazov. Tieto dovolacie námietky dovolateľa vecne nezodpovedajú zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., preto dovolací súd na ne nemohol prihliadať.

Z týchto dôvodov neboli v posudzovanej veci splnené podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., preto dovolací súd bez preskúmania veci, na neverejnom zasadnutí, dovolanie obvineného Ing. B. F. odmietol postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por.“

V okolnostiach danej veci ústavný súd predovšetkým konštatuje, že dovolanie ako (ďalší) mimoriadny opravný prostriedok v rámci trestného konania je spôsobilé privodiť

prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. V tomto smere ústavný súd plne akceptuje, že najvyšší súd ako súd dovolací nie je už na základe samotného vymedzenia dovolacích dôvodov (§ 371 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006) predurčený na úplný prieskum rozsudkov nižších súdov činných v rámci trestného konania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov. Už samotné chápanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku ospravedlňuje reštriktívny prístup najvyššieho súdu k dovolacím dôvodom. Z uvedených dôvodov vo všeobecnosti platí, že selektívne chápanie dovolania nepredstavuje ani odopretie opravného prostriedku v trestnom konaní podľa čl. 13 dohovoru. Dohovor nežiada, aby bolo zabezpečených viac opravných prostriedkov. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v slovenskom trestnom súdnom procese inštitút odvolania. Slovenská republika nemusí mať v súvislosti s dohovorom žiadnu tretiu inštanciu trestného súdnictva. Môže ju mať preto (argumentum ad maiori a minus) zriadenú len pre korekcie zákonodarcom určených chýb pri realizovaní trestnej represie (podobne I. ÚS 402/08).

Dovolanie sťažovateľa bolo založené na tvrdení nesprávneho právneho posúdenia veci, ktoré je dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Najvyšší súd ako dovolací súd v tomto rozsahu napadnutý rozsudok najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu preskúmal, s názorom sťažovateľa sa nestotožnil a dovolanie odmietol, pričom sa podľa názoru ústavného súdu primerane vysporiadal s dôvodmi, pre ktoré bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté. Konštatovaniu o odmietnutí dovolania

predchádzal ústavne súladný výklad právnej úpravy podmienok dovolacieho konania [najmä sťažovateľom uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006], ktorý nepopiera zmysel a účel právnej úpravy tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Sťažovateľovi teda nebola odopretá súdna ochrana, jeho vecou sa najvyšší súd zaoberal a jeho dovolanie odmietol na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci, pretože sťažovateľ namietal skutkové zistenia súdov prvého a druhého stupňa, ktoré dovolací súd nemôže skúmať. Na základe toho najvyšší súd ako dovolací súd konštatoval nedostatok dovolacieho dôvodu podľa už citovaného ustanovenia, ktorým nie je nedostatok v skutkových zisteniach, ale výslovne uvedené procesné a hmotnoprávne vady.

Sťažovateľ v odôvodnení svojej sťažnosti vzniesol aj námietku nesúladu medzi vykonanými skutkovými zisteniami a právnymi závermi, ktorá podľa jeho názoru dosahuje intenzitu zakladajúcu zásah do základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy.

V danom prípade bol sťažovateľ odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody za spáchanie pokračovacieho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Trestného zákona, s ktorého spáchaním Trestný zákon v § 250 ods. 5 spája možnosť uloženia takéhoto trestu. Rozhodnutie o vine a treste bolo vydané v riadne uskutočnenom trestnom konaní prostredníctvom riadne vyhláseného rozsudku. Osobná sloboda sťažovateľa bola teda obmedzená na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku a za splnenia podmienok uvedených v § 23 ods. 1 a § 31 ods. 1 Trestného zákona, teda spôsobom, ktorý zodpovedá kritériám posudzovaným v súvislosti s možným zásahom do základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy. Skutočnosť, že sťažovateľ nemal v dovolacom konaní úspech, v nijakom prípade nemôže sama osebe založiť tvrdenie o nezákonnosti a v spojitosti s tým o neústavnosti pozbavenia sťažovateľa osobnej slobody.

Na základe uvedeného, ako aj so zreteľom na argumentáciu sťažovateľa v sťažnosti ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemožno prijať záver o takej vecnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn.

1 Tdo V 5/2009 z 5. novembra 2009 a namietaným porušením základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v petite jeho sťažnosti.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. augusta 2010